

Pressiteade

Luxembourg, 28. juuni 2016

Romade integratsioon: audiitorite sõnul on tehtud olulisi edusamme, kuid takistused ja dilemmad püsivad

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt on romade integratsiooni edendavate ELi poliitikaalgatuste loomisega tehtud märkimisväärseid edusamme, kuid endiselt esineb takistusi ja dilemmasid, mille tõttu ei ole võimalik saavutada kõige suuremat võimalikku mõju. Audiitorite sõnul on edenemist takistanud eelkõige sobivate andmete, sh etnilise päritolu puudutavate andmete puudumine.

Audiitorid hindasid, kas ELi poliitikaalgatused ja rahaline abi oli viimase kümne aasta jooksul romade integreerimisele mõjusalt kaasa aidanud. Nad külastasid nelja liikmesriiki: Bulgaariat, Hispaaniat, Ungarit ja Rumeeniat.

„Käesoleval hetkel ei ole meil tegelikult ülevaadet sellest, kui hästi romasid integreeritakse, kuna meil puuduvad usaldusväärsed andmed; me ei tea isegi seda, kui palju romasid üldse on. Etniline päritolu on tõepoolest üks tundlik teema, kuid kui seda probleemi ei lahendata, pärsib see poliitika kujundamist kuni aastani 2020“, ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Henri Grethen.

Audiitorid leidsid, et komisjon oli teinud romade integratsiooni edendavate ELi poliitikaalgatuste loomisega märkimisväärseid edusamme ning et kõik külastatud liikmesriigid olid 2012. aastaks välja töötanud romasid käsitlevad riiklikud integratsioonistrateegiad. Kuid seda tehti liiga hilja, avaldamaks mõju perioodi 2007–2013 programmidele ja projektidele, ning mitmed puudused olid endiselt kõrvaldamata. Esiteks ei märgitud strateegiates vajamineva rahastamise ega olemasolevate vahendite suurust; teiseks ei pööratud piisavalt tähelepanu diskrimineerimisele, eriti romavastasusele; kolmandaks ei võetud alati arvesse roma kogukonna esindajate aktiivse osalemise vajadust; ning romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate väljatöötamise ja elluviimise koordineerimisel vähendas romade riiklike kontaktpunktide rolli kohati ressursside ja ülesannete ebakõla.

Perioodi 2014–2020 puhul täheldasid audiitorid mitmeid edusamme: romade integratsiooni oli selgesõnaliselt mainitud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide määruses ning selle käsitlemiseks oli lisatud konkreetne rahastamisprioriteet. Liikmesriigid, kellele anti Euroopa poolaasta kontekstis romade integratsiooniga seotud riigipõhiseid soovitusi, pidid eraldama rahalisi vahendeid selle edendamiseks. Audiitorid juhtisid aga tähelepanu asjaolule, et nii komisjon kui liikmesriigid peaksid tegema täiendavaid jõupingutusi, tagamaks, et nende muudatuste tulemusel viidaks ellu ELi rahastatavad projektid, mis aitavad romade kaasamisele kohapeal paremini kaasa.

Pressiteate eesmärk on avaldada Euroopa Kontrollikoja vastu võetud eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – kõneisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

Enamik uuritud projektidest oli oma üldised kaasamise eesmärgid saavutanud, kuigi need ei olnud sageli konkreetselt romadega seotud. Vastavalt nõukogu poolt vastu võetud parima tava kriteeriumidele valitud ja elluviidud projektid olid tõenäoliselt mõjusamad.

Audiitorid esitavad liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile mitu soovitusi.

Liikmesriigid peaksid võtma järgmisi meetmeid:

- Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiatega muutmisel peaksid liikmesriigid:
 - täpsustama oma vastavates strateegiates esitatud romade integratsioonimeetmete elluviimiseks vajalike vahendite suurust;
 - lisama näitajaid ja eesmärke, mis käsitlevad diskrimineerimisvastast võitlust ja täpsemalt romavastasust;
 - tagama, et romade esindajatega konsulteeritaks ja neid kaasataks integratsioonimeetmete kavandamisse; ning
 - määratlema üksikasjalikumalt romade riiklike kontaktpunktide rolli.
- Rakenduskavade elluviimisel peaksid liikmesriigid:
 - kasutama romade integratsiooni parima tava kriteeriume ettepanekute tegemisel ja projektide valikul; ning
 - lisama vastavalt vajadusele praegustele väljundi- ja tulemusnäitajatele konkreetselt romasid puudutavad näitajad.
- Liikmesriigid peaksid kaaluma ka koostööd, et tagada sotsiaalsele kaasatusele suunatud ESFi vahendite õiguskindlus, hoolimata nende seotusest tööhõivega.

Komisjon peaks:

- veenduma, et ESIFI raames ellu viidud meetmed on kaasava iseloomuga ja sisaldavad segregatsioonivastasele võitlusele suunatud sätteid;
- kasutama täiel määral liikmesriikide aruandeid mõjusate romade integratsioonimeetmete kohta;
- tagama, et romasid käsitlevates riiklikes integratsioonistrateegiates sisalduvad romade kaasamise eesmärgid oleksid ESIFI raamistikus kajastatud;
- võtma arvesse õigusakte, mille abil tagada, et alates 2020. aastast võetakse liikmesriikide vahel rahaliste vahendite jaotamises arvesse sotsiaalse kaasamise näitajaid;
- töötama koos liikmesriikidega välja romade etnilise päritolu kohta andmete kogumise ühise meetodika, et teha järelevalvet romade sotsiaalse kaasamise üle; ning
- julgustama kõiki liikmesriike järgmise kahe aasta jooksul süstemaatilisemalt etnilise päritolu kohta statistilisi andmeid koguma.

Toimetajatele

Romad on India poolsaarelt ligikaudu 1 000 aastat tagasi lahkunud inimeste järeltulijad, kes hakkasid tänapäeva Euroopa Liidu territooriumile saabuma 14. sajandil. Mõiste „romad“ hõlmab erinevaid rühmi, kellel on teatavad ühised kultuurilised eripärad ning keda on ka pidevalt Euroopa ühiskondades tõrjutud. Tänapäeval on romad kõige suurem etniline vähemus Euroopas. Kogukonna hinnanguline suurus jääb vahemikku 10–12 miljonit inimest. Nimetatud arvust ca 6,2 miljonit inimest elab ELis, enamik neist Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikides. Enamik romadest Euroopas (80–85 %) on tänapäeval paikse elustiiliga. Kõige suurema roma elanikkonnaga liikmesriikides moodustavad romad 15–20 % kooliõpilastest ja uutest tööturule sisenejatest.

Enamik sotsiaalsele kaasamisele suunatud ELi finantsabist antakse Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi kaudu. Kuigi romade kaasamise kohta ei ole esitatud konkreetseid arvandeid, nähtub liikmesriikide planeerimisdokumentidest, et tõrjutud kogukondade (nagu romad) integratsioonile on programmitöö perioodil 2014–2020 eraldatud ligikaudu 1,5 miljardit eurot.

Eriaruanne nr 14/2016 pealkirjaga „Romade integratsioonile suunatud ELi poliitikaalgatused ja rahaline abi: viimasel kümnendil on tehtud märkimisväärsed edusamme, kuid kohapeal vajatakse täiendavaid jõupingutusi“ on kättesaadav inglise, prantsuse, saksa, bulgaaria, ungari, rumeenia ja hispaania keeles; muud keeleversioonid lisatakse peatselt.

Aruande põhisõnumeid käsitlev videointervjuu kontrollikoja liikme Henri Gretheniga on vaadatav kontrollikoja YouTube'i kanali (EUauditorECA) järgmisel lingil:

<https://www.youtube.com/user/EUAuditorsECA/videos>